

ת"פ 47981/06/18 - בית המכס ומע"מ ירושלים נגד פנחס יצחק הלוי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 47981-06-18 בית המכס ומע"מ ירושלים נ' הלוי

לפני כבוד סגן הנשיא ירון מינטקביץ
בעניין: בית המכס ומע"מ ירושלים ע"י עו"ד ענבר
עפרת-וינשטיין

המאשימה

נגד

פנחס יצחק הלוי ע"י עו"ד דורון ברזילי

הנאשם

גזר דין

רקע

בשנים 2012-2016 היה הנאשם בעל עסק בתחום ההוצאה לאור (להלן: **העסק**), ובמהלך ניהול העסק עבר עבירות שונות על חוק מס ערך מוסף, כמפורט למטה:

על פי האישום הראשון, הנאשם הכין לעסק שתי סדרות מקבילות של פנקסי חשבוניות, על מנת להתחמק מתשלום מסים. בשנים 2012-2014 הוציא הנאשם ללקוחות שונים 121 חשבוניות מס מהפנקסים הכפולים, אותן לא כלל בדיווחים לרשויות המס. סך הכל הגיש הנאשם בתקופה זו 36 דיווחים חודשיים כוזבים, בהם לא כלל מס בסכום מצטבר של כ- 670,000 ש"ח אותו גבה מלקוחותיו על סמך החשבוניות מהפנקסים הכפולים, וכל זאת על מנת להתחמק מתשלום מסים כדין.

בשל מעשיו אלו הורשע הנאשם בעבירות של מסירת ידיעות כוזבות, זיוף פנקסים והוצאת חשבוניות מבלי לשלם את המס שבצידן.

על פי האישום השני, בשנים 2012-2014 ניכה הנאשם תשומות בסכום מצטבר של כ- 31,000 ש"ח, מבלי שהיו לו נגדן חשבוניות מס, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מסים. בשל כך הורשע הנאשם בניכוי תשומות שלא כדין.

על פי האישום השלישי, בשנים 2012-2013 לא דיווח הנאשם על עסקאות אשר סכום המס הנובע מהן הצטבר לכ- 25,000 ש"ח, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מסים. בשל כך הורשע הנאשם בעבירה של הגשת דו"חות כוזבים.

הסדר הטיעון

הודאת הנאשם באה בעקבות הסדר טיעון, במסגרתו הסכימו הצדדים על מתווה עונשי הכולל שלוש חלופות, המותנות בתשלום חוב המס. כמו כן הוסכם, כי הטיעונים לעונש ידחו בשנה, על מנת לאפשר לנאשם לשלם את חובו. לשם הנוחות, אביא את פירוט החלופות העונשיות במלואו:

בסופו של דבר, בשל שילוב של בקשת דחיה מצד הנאשם ומצב החירום שנגרם עקב התפשטות נגיף הקורונה, נדחה מתן גזר הדין בלמעלה משנה וחצי מאז הצגת ההסדר.

טענות הצדדים

ב"כ המאשימה הפנתה לערכים המוגנים הנפגעים כתוצאה מביצוע עבירות מס ולחומרת מעשיו של הנאשם. לעניין העונש טענה, כי מכיוון שהנאשם שילם פחות ממחצית מסכום חובו, יש להשית עליו את הרף הגבוה עליו הוסכם במסגרת ההסדר, היינו 20 חודשי מאסר ועונשים נלווים. בפתח הדיון שנקבע לשימוע גזר הדין, בקשה לעדכן את עמדתה לאור ההתקדמות בהסרת המחדל, ועתרה לעונש של 15 חודשי מאסר.

ב"כ הנאשם שם את הדגש בטיעונו על נסיבותיו האישיות של הנאשם. בהקשר זה פירט את תרומתו לחברה, ובכלל זה התנדבות במשטרת ישראל וגופי הצלה, תרומה לנזקקים, פעילות חברתית ועוד. לצד זאת התייחס למצבם הרפואי של כמה מבני משפחתו של הנאשם, וכן לאתגרים אחרים עמם התמודד הנאשם, במישור הרפואי, אשר מפאת שמירה על פרטיותם של הנאשם ובני משפחתו לא ארחיב ביחס אליהם.

כמו כן טען, כי יש לראות את הנאשם כמי ששילם מחצית מקרן המס, בשים לב לסכומים אותם שילם עד כה על חשבון חובו. לאור אלה, ביקש להשית על הנאשם עונש של מאסר בעבודות שירות.

לאחר הדיון הגיש ב"כ הנאשם צבר מסמכים לתמיכה בטענותיו, ובכלל זה מכתבי הערכה שקיבל הנאשם בשל פעילות התנדבותית וחברתית ועזרה לנזקקים, מסמכים רפואיים ומסמכים בנקאיים שונים. כמו כן הגיש ימים ספורים לפני מועד שימוע גזר הדין עדכון בדבר מצב החוב.

הנאשם ביקש לומר את המילה האחרונה. בדבריו הרחיב ביחס למצבו הנפשי ומצבם הרפואי של בני משפחתו ותיאר את פעילותו ההתנדבותית והחברתית. ביחס לעבירות בהן הורשע אמר הנאשם, כי חדל מהם מיוזמתו, בטרם נחקר, וכי הודה בחקירותיו והתנצל על המעשים.

לעניין העבירות בהן הורשע אמר, כי הוא התנצל עליהן וכי הפסיק את המעשים מיוזמתו, ולא משום שנתפס.

מטעם הנאשם העידו שלושה עדים:

מנכ"ל וסמנכ"ל איחוד הצלה בירושלים העידו על תרומתו רבת השנים של הנאשם לארגון כמתנדב פעיל, שהיה מעמודי התווך של הארגון, ותרם רבות מזמנו ומרצו להצלת חיים. עוד עלה מדברי העדים, כי בתקופה האחרונה הבחינו בקשיים עמם מתמודד הנאשם, אשר השפיעו על מצבו הנפשי, וכי חרף קשיים אלו הנאשם המשיך להתנדב באיחוד.

כמו כן העיד אדם אשר התנדב עם הנאשם 20 שנה ביחידת הג'יפים של המשמר האזרחי, וסיפר על תרומתו של הנאשם ליחידה לאורך השנים, ועל תרומתו לחברה בכך שהעסיק אנשים הסובלים ממוגבלויות.

מתחם העונש ההולם

לאורך תקופה של כשלוש שנים עבר הנאשם עבירות שונות על חוק מס ערך מוסף אגב ניהול העסק: הנאשם הכין מראש פנקסי חשבוניות כפולים על מנת להוציא ללקוחותיו חשבוניות מבלי לשלם את סכום המס הכלול בהן, ניכה

תשומות ללא חשבונית ונמנע מלדווח על הכנסות שהפיק. סך הכל התחמק הנאשם במזיד מתשלום מס ערך מוסף בסכום כולל של כ- 725,000 ש"ח.

שני ערכים מוגנים נפגעו בשל מעשי הנאשם, ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הצבורית. המעשים גרעו מן הקופה הצבורית סכום ניכר, אשר חלקו הגדול לא שולם עד היום ונראה כי מדובר בחוב אבוד.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך יש מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע נאשמים מבצוע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל.

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילות התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עברייני המסים ככל עברייני אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עברייני המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתית אותו משלם עברייני רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשביה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלילו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012)).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעה. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי

ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבותיו האישיות של העברין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רבינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013)[פורסם בנבו]:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...] לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 3446/18, רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב, עפ"ג 19411-05-18, אבו עוואד ופסיקה דומה רבה.

בקביעת מתחם העונש אביא בחשבון כי העבירות נעברו לאורך פרק זמן משמעותי, כשלוש שנים, תוך תחכום מסוים (הכנת פנקסי חשבוניות כפולים) ואת סכום המס שמתשלמו התחמק הנאשם, וכן את רמת הענישה הנוהגת והחלופות העונשיות שהוסכמו בין הצדדים. לאור אלה מתחם העונש ההולם הוא מאסר, לריצוי ממש, לתקופה שבין תשעה חודשים ועד שנתיים וחצי.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירה

הנאשם נשוי, אב לילדים בגירים וסב לנכדים. אין לחובתו הרשעות קודמות.

מטיעוני ב"כ הנאשם וצבר מסמכים אותו הגיש עולה, כי הנאשם התנדב לאורך שנים במשטרת ישראל, גופי הצלה שונים, סייע לנזקקים והיה מעורב בפעילות חברתית.

בתקופה הסמוכה לביצוע העבירות הנאשם נקלע לתסבוכת עסקית ושקע במצוקה כלכלית אשר השפיעה על מצבו הנפשי.

למרבה הצער שניים מבני משפחתו של הנאשם סובלים מבעיות בריאות מורכבות, לגביהן לא ארחיב.

הסרת המחדל

בישיבת הטיעונים לעונש עלה, כי מתוך חוב המס העומד על 726,000 ש"ח (קרן המס, ללא תוספות), שילם הנאשם סכום של 270,000 ש"ח. ביום 25.6.20 הוגשה הודעת עדכון, ממנה עלה כי הנאשם שילם סכומים נוספים לאחר הטיעונים לעונש, וסך הכל שילם כ- 310,000 ש"ח מתוך סכום החוב.

כמו כן עלה, כי מכוניתו של הנאשם עוקלה, אך טרם נמכרה, ובין הצדדים מחלוקת כיצד להביא נתון זה בחשבון:

ב"כ המאשימה טענה כי שווי המכונית כיום הוא כ- 145,000 ש"ח וקיימים עליו עיקולים נוספים של גורמים אחרים. עוד טענה, כי במכירת נכס מעוקל על פי רוב מתקבלת תמורה הקרובה למחצית השווי. ב"כ הנאשם מנגד טען, כי כאשר נתפסה המכונית, לפני כשנתיים, שוויה היה 185,000 ש"ח, ועל כן יש לראות את הנאשם כאילו שילם כ- 70% מגובה החוב.

שני הצדדים לא הציגו ראיות ביחס לשוויה של המכונית התפוסה, אך נראה כי למעשה אין ביניהם מחלוקת של ממש, שכן ב"כ הנאשם התייחס לשוויה של המכונית בעת תפיסתה לפני שנתיים, ואילו ב"כ המאשימה התייחסה לשוויה כיום - וגם ללא חוות דעת מומחה או ראיות אחרות, ברור כי מחיר מחירון של מכונית יורד לאורך השנים, וירידת ערך של 40,000 ש"ח תוך שנתיים (מ- 185,000 ש"ח ל- 145,000 ש"ח) נראה על פניו הגיוני. אני ער לכך שלצד המאשימה ישנם נושאים נוספים, אך אין לפני נתונים ביחס לגובה חובם וסדר הקדימויות. אני גם ער לכך שסביר להניח שבמכירה בדרך של מימוש עיקול לא יתקבל מלוא שוויה של המכונית, אלא הרבה פחות מזה, אך גם ביחס לנקודה זו אין לפני נתונים מדויקים. לטובת הנאשם, אצא מהנחה שחלק משמעותי משווי הרכב ישמש לתשלום חובו.

בשורה התחתונה, בשל חוסר הבהירות והעובדה שאין מחלוקת שמעל שליש מקרן החוב שולם, אניח לזכות הנאשם כי החזיר כמחצית מסכום החוב. מכאן נגזרת המסקנה, כי על פי ההסדר, היה על המדינה לעתור לעונש מירבי של 15 חודשי מאסר (כפי שאף המאשימה בקשה, בפתח הדיון שנקבע לשימוע גזר הדין).

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו ואת העובדה כי זה כשלוננו הראשון בפלילים. כמו כן מדובר באדם יצרני, אשר תרם רבות לחברה, כמתנדב בגופים שונים וכבעל עסק אשר העסיק ופרנס אנשים הסובלים ממוגבלויות. מדברי עדי ההגנה וממסכמים שהוגשו עלה, כי נסיבותיו האישיות של הנאשם בולטות לחיוב, לא רק ביחס לבאים בשערי בית המשפט כנאשמים, אלא ביחס לחברה כולה.

לצד אלה, הבאתי בחשבון את האתגרים עמם מתמודדים הנאשם ובני משפחתו. עם זאת, משקלם של נתונים אלו מוגבל, בשם לב לפסיקה המצוטטת מעלה בדבר משקלן הנמוך של נסיבות אישיות בתיקי מס.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שחלק משמעותי מחוב המס (לכל הפחות כמחצית הקרן) טרם שולם וספק אם ישולם בעתיד. נתון זה הוא בעק משקל מכריע בקביעת העונש בתיקי מסים, שהרי קבלת אחריות והבעת חרטה של נאשם אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חובותיו.

אני ער לכך שהחוב לא שולם בשל חסרון כיס של הנאשם, אך הפסיקה קובעת, כי לא ניתן לתת משקל לענין זה. ר' למשל רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כי צדק בית משפט השלום בקביעתו כי את אי-הסרת המחדל מצידו של המבקש יש לשקול כשיקול רלוונטי לחומרה, ואין לקבל את הטעון כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את מחדלו.

במקרה שלפני נכון עוד יותר שלא לתת משקל לסיבה מדוע לא שולם חוב המס במלואו, שהרי המס נגבה על ידי הנאשם מלקוחותיו והוא היה אמור להעבירו לקופת המדינה. הנאשם בחר להשאיר את סכום המס תחת ידו, והתחמק מלשלמו בדרכי ערמה - ואינו יכול היום להאחז בטענה שאינו יכול לשלמו. ר' בהקשר זה רע"פ 4844/00 ברקאי נ' מדינת ישראל:

"במהלך פעילותו הכלכלית של הפרט עוברים תחת ידיו - כתוצאה מן הדרך שבה נגבים מס ערך מוסף ומס הכנסה - כספים המגיעים לרשויות המס. כך מופקדים בידי העוסק סכומי מס הערך המוסף הנקובים בחשבוניות מס שהוציא למי ששילם לו עבור שירותיו, ובידי המעביד מופקדים סכומי מס הכנסה שאותם ניכה במקור משכר עובדיו, ובענף הבנייה גם מסי הכנסה שנוכו מתשלומים לקבלני משנה. למי שבידיו הופקדו כספים אלו אין זכות להשתמש בהם למטרותיו... יוצא אפוא כי על-פי תכליתם, האיסורים הפליליים על הימנעות מהעברת מסים שנגבו משתרעים גם על מצבים שבהם לפרט עומדת אך ברירה בין עיכוב כספי המסים בידיו לבין התמוטטותו הכלכלית. שכן, לפרט אין זכות לבסס את המשך פעילותו העסקית על כספים שאינם שייכים לו. על-כן יש לקבוע כי ההגנות של "הצדק סביר" ונקיטת האמצעים הסבירים או הנאותים למניעת העבירה אינן חלות אף אם העיכוב בהעברת כספי המסים נבע ממצוקה כלכלית קשה שהותירה בפני הפרט אך בחירה בין העברת כספי המסים, שאינם שייכים לו, לבין קריסתו הכלכלית."

וכן ר' רע"פ 7504/08, מלמד נ' מדינת ישראל.

לאחר שנתתי דעתי למכלול הנתונים, ראיתי להעמיד את ענשו של הנאשם בצידו הנמוך של המתחם אותו קבעתי, ומתחת לרף העליון שנקבע בהסדר הטיעון שבין הצדדים. בשל העובדה שהמחדלים לא הוסרו, לא ניתן למקם את הנאשם ברף התחתון של המתחם, אך בשל נסיבותיו יוצאות הדופן, ראיתי למקמו קרוב מאוד לשם. לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. עשרה חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 18.10.20.
- ב. ששה חודשי מאסר, בו לא יישא אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, בו לא יישא אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 40,000 ש"ח או ארבעה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 18.10.20.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787336 או 08-9787377. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ג אב תש"פ, 03 אוגוסט 2020, במעמד הצדדים.